

Kvänumbygdens Energi ek. för.

2024-06-25

2024-101500-0002

Fastställande av intäktsram för tillsynsperioden 2020–2023

Beslut

- 1 Energimarknadsinspektionen (Ei) fastställer intäktsramen för Kvänumbygdens Energi ek. för., 768400–2194, till 219 545 tkr i 2018 års prisnivå för tillsynsperioden 2020–2023 gällande redovisningsenheten REL00899.
  - 1.1 Efter tillsynsperioden ska kapitalbasens nuanskaffningsvärde enligt bilaga 1 räknas om med byggkostnadsindex, SCB (tidigare Faktorprisindex för byggnader) enligt bilaga 2.
  - 1.2 Efter tillsynsperioden ska de påverkbara kostnaderna enligt bilaga 1 räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät delindex drift- och underhållskostnader, påverkbart enligt bilaga 3.
- 2 Ei fastställer normnivåerna för kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator enligt bilaga 4.
- 3 Ei fastställer normnivåerna för effektivt utnyttjande av elnätet för respektive indikator enligt bilaga 5.

Beslutet gäller omedelbart.

1 Beskrivning av ärendet

Kvänumbygdens Energi ek. för. (nedan företaget) har lämnat in alla uppgifter som krävs för att Ei ska kunna fatta beslut om en intäktsram.

Ei fastställde en intäktsram för företaget den 9 september 2019, ärendenummer 2019–100656. Intäktsramen avsåg redovisningsenheten REL00899 för tillsynsperioden 2020–2023.

Företaget överklagade beslutet och Kammarrätten i Jönköping meddelade dom den 16 juni 2022 i mål nr 1103–1210–21. Kammarrätten beslutade att när Ei

beräknar avkastningen på kapitalbasen ska myndigheten agera inom de ramar som det unionsrättsliga regelverket ställer upp. Vidare beslutade domstolen att kostnader för avbrottsersättning ska beräknas och beaktas inom ramen för förhandsprövningen. I övrigt återförvisades målet, så som förvaltningsrätten beslutat, till Ei för fastställande av nya intäktsramar avseende tillsynsperioden 2020–2023.

Kammarrättens dom vann laga kraft den 12 januari 2023 då Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

1.1 Kapitalkostnader

1.1.1 Kapitalbas

Företaget har redovisat anläggningstillgångar per den 31 december 2018 och redovisat åldersuppgifter för de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen.

Företaget har också redovisat vilka investeringar och utrangeringar de planerar att genomföra under tillsynsperioden. Dessa har redovisats per halvår.

1.1.2 Kalkylränta

Det framgår inte av de inlämnade uppgifterna vilken kalkylränta som företaget anser ska tillämpas i ärendet.

1.2 Löpande kostnader

1.2.1 Påverkbara kostnader

Företaget har inte anfört något om påverkbara kostnader.

1.2.2 Opåverkbara kostnader

Företaget har redovisat prognostiserade opåverkbara kostnader för den aktuella tillsynsperioden.

1.3 Avbrottsersättning

Företaget har lämnat uppgifter om kostnader för avbrottsersättning.

2 Ei:s motivering till beslutet

Företaget har nätkoncession och bedriver nätverksamhet. Nätverksamhet är att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen (1 kap. 4 § andra stycket ellagen [1997:857]). En nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en bestämd intäktsram som reglerar hur stora avgifter elnätsföretaget totalt får ta ut av sina kunder under en period om fyra år. Denna ska inte vara större än vad som behövs för att täcka kostnader för driften av en nätverksamhet som har likartade objektiva förutsättningar och bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Dessutom ska intäktsramen täcka avskrivningar och ge en sådan avkastning på kapitalbasen som behövs för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk få tillgång till kapital för investeringar (5 kap. 1 § första stycket ellagen). Ei ska på förhand besluta om intäktsramen för varje elnätsföretag (5 kap. 3 § ellagen).

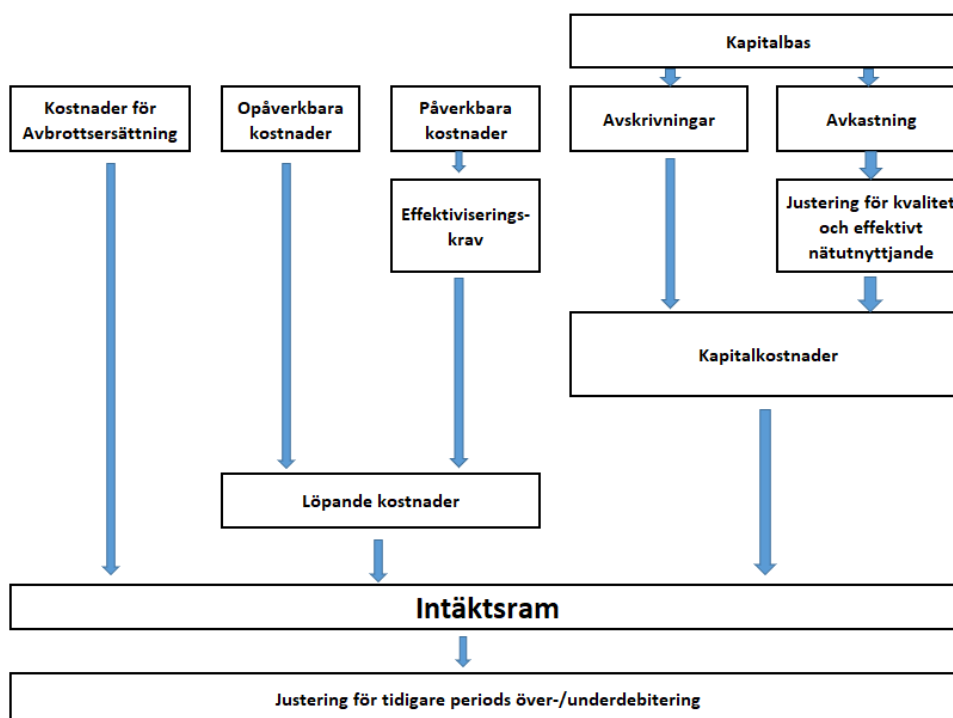
2.1 Allmänt om metoden för beräkning av en intäktsram

I metoden som används för att beräkna företagets intäktsram ingår kostnader för kapital, löpande påverkbara kostnader och löpande opåverkbara kostnader samt vissa kostnader för avbrottsersättning. Kapitalkostnaderna (avskrivningar och avkastning) beräknas utifrån företagets kapitalbas. Löpande opåverkbara kostnader och kostnader för avbrottsersättning beräknas utifrån företagets lämnade prognoser. Löpande påverkbara kostnader beräknas utifrån företagets historiska påverkbara kostnader och reduceras med ett effektiviseringskrav.

Vid fastställande av företagets intäktsram tas hänsyn till incitamenten för kvalitet och effektivt nätutnyttjande. Inför perioden fastställer Ei normnivåer för kvalitet och effektivt nätutnyttjande och dessa stäms sedan av mot verkligt utfall efter perioden. Varken summan av incitamenten eller varje enskilt incitament får överstiga en tredjedel av den regulatoriska avkastningen per år.

I Figur 1 framgår beståndsdelarna i Ei:s metod för beräkning av företagets intäktsram inför tillsynsperioden.

Figur 1. Beståndsdelar i beräkningen av företagets intäktsram inför tillsynsperioden.

2.2 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda det kapital som krävs för att bedriva nätverksamhet på ett effektivt och tillförlitligt sätt. Exempelvis i form av elledningar och nätstationer (kapitalbas). Kapitalkostnader består dels av kostnaden för förbrukning av de tillgångar som ingår i nätverksamheten (avskrivning), dels av avkastning på kapitalbasen.

2.2.1 Kapitalbas

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten och med hänsyn till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden (5 kap. 7 § ellagen). Vad som avses med en anläggningstillgång framgår av 2 § förordning (2018:1520) om intäktsram för nätverksamhet (intäktsramsförordningen). För en anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen ska ett nuanskningsvärde fastställas. Nuanskningsvärdet ska i första hand motsvara ett normvärde för en anläggningstillgång som i huvudsak är likadan som den tillgång som ingår i kapitalbasen (7 § intäktsramsförordningen). Ei har för detta ändamål tagit fram en normvärdeslista som innehåller normvärden för de vanligast förekommande

anläggningstillgångarna. En beskrivning av hur normvärdeslistan tagits fram framgår av bilaga 6.

Om det finns särskilda skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället beräknas utifrån utgiften för att förvärva eller tillverka anläggningstillgången när den ursprungligen togs i bruk i nätverksamhet (anskaffningsvärdet) (8 § intäktsramsförordningen). Om det saknas förutsättningar för att beräkna ett nuanskaffningsvärde utifrån normvärde eller anskaffningsvärde ska nuanskaffningsvärdet beräknas utifrån anläggningstillgångens bokförda värde. Om anläggningstillgången inte har något bokfört värde eller om det finns synnerliga skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället bestämmas till det som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet (9 § intäktsramsförordningen).

Företaget har använt olika metoder vid värderingen av kapitalbasen. Till största delen har företaget värderat kapitalbasen till normvärde men också till anskaffningsvärde. Ei har vid beräkningen utgått från företagets redovisade uppgifter. För beräkning av kapitalkostnaden, se bilaga 1.

2.2.2 Avskrivning

Vid avskrivning av anläggningstillgångar ska en real linjär kapitalkostnadsmetod användas (13 § intäktsramsförordningen). Av bilaga 1 till intäktsramsförordningen framgår vilken ekonomisk livslängd och maximal livslängd som anläggningstillgångarna har vid beräkning av intäktsramen. I Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2023:5) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag (beräkningsföreskriften) finns bland annat bestämmelser om vilken tidpunkt den ekonomiska livslängden ska beräknas ifrån och hur avskrivning ska gå till i fråga om anläggningstillgångar som uppnått den ekonomiska livslängden, men inte den maximala livslängden. Det finns också bestämmelser om hur investeringar i anläggningstillgångar påverkar beräkningen av anläggningens ålder (4–7 §§ beräkningsföreskriften).

Ei har utgått från de av företaget redovisade uppgifterna vid beräkningarna. Kostnaden för avskrivning har då, utifrån de angivna bestämmelserna i intäktsramsförordningen och beräkningsföreskriften, beräknats till 54 187 tkr i 2018 års prisnivå, se bilaga 1.

2.2.3 Avkastning på kapitalbasen

Kammarrätten i Jönköping har i dom meddelad den 16 juni 2022 i mål 1103–1210-21 konstaterat att 17–26 §§ förordning (2018:1520) om intäktsram för

elnätsverksamhet (intäktsramsförordningen) står i strid med elmarknadsdirektivets¹ bestämmelser om tillsynsmyndighetens oberoende och att de därför inte får tillämpas av Ei. Ei har med anledning av detta agerat inom de ramar som det unionsrättsliga regelverket ställer upp och valt en metod som ger en sådan avkastning på kapitalbasen som behövs för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk få tillgång till kapital för investeringar.

Avkastningen ska beräknas utifrån en åldersjusterad nuanskaffningsvärderad kapitalbas (7 § intäktsramsförordningen). Detta innebär att den ackumulerade avskrivningen ska avräknas från det ursprungliga nuanskaffningsvärdet som finns i kapitalbasen. Under en anläggnings första år (år noll) ska kostnaden för avkastningen beräknas på hela nuanskaffningsvärdet. Det åldersjusterade nuanskaffningsvärdet kommer sedan att minska linjärt med anläggningens ålder tills den ekonomiska avskrivningstiden gått till ända. Avkastningen beräknas därmed utifrån det linjärt minskande nuanskaffningsvärdet. I de fall anläggningen fortfarande är i bruk efter den regulatoriska avskrivningstiden beräknas avkastningen ytterligare några år, inom den så kallade maximala avskrivningstiden. För exempelvis en nätstation vars ekonomiska livslängd gått till ända (40 år enligt bilaga 1 till intäktsramsförordningen) ska den åldersjusterade kapitalbasen beräknas till $1/41$ för det första året och $1/42$ för det andra året och så vidare, fram till och med det 50:e året som i det här exemplet är det sista året. Kalkylräntan multiplicerad med den del av kapitalbasen som därefter återstår, utgör avkastningen på kapitalbasen.

Ei har beräknat kalkylräntan för tillsynsperioden 2020–2023 utifrån en sammanvägd kapitalkostnad för lånat och eget kapital, WACC (Weighted Average Cost of Capital) där CAPM (Capital Asset Pricing Model) används för att beräkna avkastningen på eget kapital.

---

¹Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU.

Tabell 1 Parametrar i kalkylräntan

Parameter	Värde
Skuldandel	49 %
Tillgångsbeta	0,34
Risikfri ränta	2,06 %
Aktiemarknadsriskpremie	6,10 %
Kreditriskpremie	1,44 %
Skattesats	20,80 %
Inflation	1,94 %
Nominal kalkylränta före skatt (omvandlingsränta)	5,39 %
Real kalkylränta före skatt²	3,39 %

En real kalkylränta före skatt ska beräknas till 3,39 procent och har fastställts utifrån följande parametrar enligt Tabell 1.

Ei:s metod för beräkning av kalkylräntan framgår närmare av bilaga 7. I bilagan framgår också Ei:s bedömning av jämförelseföretag som ligger till grund för parametrarna skuldandel, tillgångsbeta och kreditriskpremie.

Vid beräkningarna av avkastningen har Ei utgått från de uppgifter som företaget redovisat. Avkastningen beräknas därmed till 36 913 tkr i 2018 års prisnivå, se bilaga 1.

2.2.4 Totalt beräknad kapitalkostnad

Ei har beräknat kapitalkostnaden till 91 100 tkr i 2018 års prisnivå utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat och utifrån den metod och de parametrar som beskrivs ovan. Beräkningen framgår av bilaga 1.

2.3 Bedömning av påverkbara kostnader

Påverkbara kostnader är sådana kostnader som inte är kostnader för nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät, anslutningar till överliggande och angränsande nät, ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 43 § ellagen, kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och

² Genomgående har vi avrundat parametrarna till två decimaler.

elsäkerhetsavgift och kostnader för nätkapacitetsreserv (2 § beräkningsföreskriften).

Exempel på påverkbara kostnader är kostnader för drift och underhåll samt kundspecifika kostnader för exempelvis mätning, beräkning och rapportering.

Vid fastställandet av intäktsramen använder Ei företagens historiska kostnader för en fyraårsperiod. Vid beräkningen av påverkbara kostnader används basåren 2014–2017 som utgångspunkt.

2.3.1 Anläggningstillgångar som inte ingår i kapitalbasen

Av 2 och 6 §§ intäktsramsförordningen framgår vilka anläggningstillgångar som utgör kapitalbasen. Tillgångar i verksamheten som är anläggningstillgångar enligt årsredovisningslagen (1995:1554) men inte är anläggningstillgångar enligt 2 § intäktsramsförordningen ska inte redovisas i kapitalbasen. Företaget får i stället redovisa dessa tillgångars samlade avskrivningar för vart och ett av de fyra kalenderår som infaller två år innan tillsynsperiodens början och samlade utgående bokförda värde för vart och ett av de fyra kalenderår som infaller tre år innan tillsynsperiodens början (4 kap. 16 § Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2023:4) om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag).

De tillgångar i nätverksamheten som inte definieras som kapitalbas hanteras i regleringen som påverkbara kostnader. Vid beräkning av en påverkbar kostnad för dessa anläggningar är utgångspunkten att företaget ska få skälig kostnadstäckning för dessa. Ei bedömer att en skälig kostnadstäckning erhålls genom att företaget vid beräkning av påverkbara kostnader ges täckning för bokförda avskrivningar och ersättning för kostnaden för det kapital som krävs för att finansiera dessa anläggningar. Vid omräkning av de bokförda kapitalkostnaderna till påverkbara kostnader används en så kallad omvandlingsränta som motsvarar kostnaden för kapital före skatt.

Omvandlingsräntan bör vara nominell eftersom det bokförda värdet redovisas i nominellt värde. En sådan omvandlingsränta ska idealt sett bestämmas för vart och ett av de aktuella åren för omräkning. Det är dock rimligt med ett visst mått av schablonisering när de påverkbara kostnaderna fastställs. Ei anser därför att omvandlingsräntan ska bestämmas enhetligt för de år som omfattas och på samma sätt som kalkylräntan för företagets kapitalkostnader. Utifrån bedömningen av

kalkylräntan enligt bilaga 7 har Ei beräknat omvandlingsräntan till 5,39 procent. Detta motsvarar en real kalkylränta före skatt på 3,39 procent.

Ei har vid denna beräkning utgått från de av företaget redovisade uppgifterna gällande anläggningstillgångarna som inte ingår i kapitalbasen. Kostnaden för dessa anläggningar för perioden 2020-2023 har beräknats enligt bilaga 1.

2.3.2 Effektiviseringskrav

Ei ska fastställa ett individuellt effektiviseringskrav för varje elnätsföretag för att bedöma vad som utgör kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av nätverksamheten. De påverkbara kostnaderna ska minskas med detta individuella effektiviseringskrav.

Ei har för företaget beräknat att det årliga effektiviseringskravet ska uppgå till 1,00 procent. En beskrivning av hur effektiviseringskravet har tagits fram framgår av bilaga 9.

2.3.3 Totalt beräknade påverkbara kostnader

Ei har beräknat företagets påverkbara kostnader för tillsynsperioden 2020–2023 efter effektiviseringskrav till 56 753 tkr i 2018 års prisnivå, se bilaga 1.

2.4 Bedömning av opåverkbara kostnader

Opåverkbara kostnader är kostnader nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät, anslutningar till överliggande och angränsande nät, ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 43 § ellagen, myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift samt kostnader för nätkapacitetsreserv (2 § beräkningsföreskriften).

Företaget har lämnat en prognos för dessa kostnader under tillsynsperioden. Ei har beräknat företagets opåverkbara kostnader till 71 692 tkr i 2018 års prisnivå enligt företagets prognos, se bilaga 1.

2.5 Bedömning av kostnader för avbrottsersättning

Kammarrätten i Jönköping har i dom den 16 juni 2022 i mål nr 1103–1210-21 uttalat att kostnader för avbrottsersättning ska beräknas och beaktas redan inom ramen för förhandsprövningen. Ei hanterar kostnaderna för avbrottsersättning som en separat post och tillämpar en metod som bygger på att kostnaderna inte beaktas

fullt ut. Om företaget betalar ut avbrottsersättning till följd av avbrott ska företagets kostnad för utbetalningar som är gjorda under tillsynsperioden beaktas vid beräkning av intäktsramen. Detta gäller dock endast om det kan anses vara fråga om en kostnad för en ändamålsenlig och effektiv drift av nätverksamheten (5 kap. 1 § 1 ellagen).

Enligt Ei:s metod för beräkning av avbrottsersättning beaktas endast avbrott som varat mellan 12 och 24 timmar i intäktsramen. Det är vidare högst den del av avbrottsersättningen som motsvarar avbrottsvärderingen som det finns skäl att ersätta. I de fall där utbetalningen till kunden är lägre än avbrottsvärderingen ersätts elnätsföretaget i stället med kostnaden för den aktuella utbetalningen. Metodbeskrivningen för avbrottsersättningen framgår av bilaga 8.

Företaget har lämnat uppgifter om kostnader för avbrottsersättning. Ei har beräknat företagets kostnad för avbrottsersättning till 0 tkr i 2018 års prisnivå enligt företagets uppgifter, se bilaga 1.

2.6 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten och ett effektivt nätutnyttjande

Ei ska ta hänsyn till kvaliteten i nätverksamheten. Bedömningen får medföra en ökning eller minskning av avkastningen på kapitalbasen (5 kap. 9 § ellagen).

Ei har tagit fram individuella normnivåer för kvalitetsindikatorerna AIT, AIF och CEMI4 genom att använda inrapporterade avbrottsdata från elnätsföretagen för 2014–2017, se bilaga 4.

Efter tillsynsperioden ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivåerna. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivåerna ska intäktsramen.

När intäktsramen bestäms ska Ei ta hänsyn till kvaliteten i nätverksamheten och i vilken utsträckning företaget bedriver sin verksamhet på ett sätt som effektivt utnyttjar elnätet. Bedömningen får medföra en ökning eller minskning av avkastningen på kapitalbasen.

Ei tar fram normnivåer för indikatorerna för kvalitet och effektivt nätutnyttjande före tillsynsperioden. Efter tillsynsperiodens slut jämförs utfallet under tillsynsperioden med normnivåerna. Hur bedömningen görs och företagets normnivåer beskrivs i bilaga 4 och 5.

3 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Utifrån det underlag som företaget har lämnat och ovanstående bedömning har Ei beräknat en intäktsram för tillsynsperioden 2020–2023 till 219 545 tkr, se Tabell 2 nedan och bilaga 1. Intäktsramen fastställs i 2018 års prisnivå.

Tabell 2. Beräknad intäktsram för tillsynsperioden 2020–2023

Beräkning av företagets Intäktsram		Belopp i tkr och prisnivå 2018
Kapitalkostnader		91 100
Löpande kostnader		
	Påverkbara kostnader	56 753
	Opåverkbara kostnader	71 692
Avbrottsersättning (12–24 timmar)		0
Beräknad Intäktsram		219 545

3.1 Automatisk justering

Intäktsramen fastställs i 2018 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter tillsynsperiodens slut kommer Ei att räkna om den beslutade intäktsramen med vissa kostnadsprisindex i enlighet med vad som framgår av intäktsramsförordningen och beräkningsföreskriften. Denna justering är en del av beslutet och innebär inte att beslutet omprövas.

4 Intäktsramen efter tillsynsperioden

4.1 Omprövning efter avstämning vid tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut omprövar Ei intäktsramen genom att stämma av de prognoser som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. Ei jämför då det faktiska utfallet av kapitalbasens investeringar och utrangeringar med den prognos som företaget gjort. Detsamma gäller för opåverkbara kostnader samt kostnader. Hänsyn kommer även att tas till avbrottsersättning som betalats ut under perioden. Även normnivåerna för kvaliteten i nätverksamheten och för ett effektivt utnyttjande av elnätet ska jämföras med utfallet. Justeringen av intäktsramen med avseende på kvalitet och effektivt nätutnyttjande görs efter perioden baserat på skillnaden mellan normnivån i bilaga 4 och 5 och det verkliga utfallet efter perioden. I rapporteringsföreskriften finns närmare bestämmelser om

när och vilka uppgifter som företaget ska lämna för att Ei ska kunna göra denna avstämning.

4.2 Avvikelse från den föregående intäktsramen

Om det visar sig att företagets samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 avviker från den fastställda intäktsramen för samma period, ska intäktsramen för 2020–2023 öka eller minska med det avvikande beloppet (5 kap. 27 § ellagen). I vissa fall tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg (5 kap. 28 § ellagen). Detta innebär att intäktsramen för tillsynsperioden 2020–2023 kan komma att ändras.

4.3 Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 10.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Pia Nurmi. Vid den slutliga handläggningen deltog även juristen Natalia Herasymchuk samt analytikern Frida Berggren, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Pia Nurmi

Frida Berggren

Beslutet publiceras i e-diariet som nås via Ei:s webbplats.

Bilagor

- 1 Beräknad intäktsram
- 2 Byggbkostnadsindex, SCB (tidigare Faktorprisindex för byggnader)
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag för lokalnät
- 4 Beräkning av normnivåer för kvaliteten i nätverksamheten avseende tillsynsperioden 2020–2023
- 5 Beräkning av normnivåer för effektivt utnyttjande av elnätet avseende tillsynsperioden 2020–2023
- 6 Normvärdeslista för elnätsanläggningar avseende tillsynsperioden 2020–2023
- 7 Kalkylränta för tillsynsperioden 2020–2023
- 8 Metodbeskrivning för kostnader för avbrottsersättning
- 9 Effektiviseringskrav för elnät - lokalnät
- 10 Hur man överklagar beslutet